

KULTUR- OG
LIKESTILLINGSDEPARTEMENTET
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Vår referanse: 2023/258874-3
Saksbehandler: Bjarne Ørnulfson Aagaard
Dato: 19. desember 2023
Deres ref.: 23/220-45

Høring - Innspill til handlingsplan for deltakelse fra Bergen kommune

Vi viser til invitasjon til innspill til handlingsplan for deltakelse. Her følger innspill fra Bergen kommune.

Å inkludere flere barn og unge i kultur-, idretts- og friluftslivsaktiviteter, er en viktig oppgave som krever en helhetlig tilnærming. Kulturdepartementet bør vurdere å ha med følgende punkter i handlingsplanen:

- Økonomisk tilgjengelighet:**
 - Etablere eller utvide støtteordninger for å redusere økonomiske barrierer for deltakelse.
 - Samarbeide med frivillige organisasjoner og lokale myndigheter om rimelige eller gratis aktiviteter.
- Inkluderende infrastruktur:**
 - Sikre tilgjengelighet for alle, inkludert personer med nedsatt funksjonsevne.
 - Støtte utviklingen av anlegg tilpasset ulike behov og interesser.
- Informasjons- og bevissthetskampanjer:**
 - Lansere kampanjer om tilgjengelige aktiviteter og støtteordninger.
 - Øke bevisstheten om mangfold og inkludering.
- Skape partnerskap:**
 - Samarbeide med skoler, barnehager og lokale organisasjoner.
 - Involvere privat sektor, frivillige organisasjoner, utdanningsinstitusjoner og lokalsamfunn i programmene.
- Tilrettelegging for ulike interesser:**
 - Tilby varierte aktiviteter som appellerer til ulike interesser, ferdigheter og kulturer.
 - Oppmuntre til deltakelse i både organiserte og uformelle aktiviteter.
- Sosial inkludering:**
 - Fremme et inkluderende miljø som motvirker diskriminering og mobbing.
 - Støtte programmer som bygger fellesskap og sosiale bånd.
- Utdanning og opplæring:**
 - Tilby opplæring for trenere, ledere og frivillige om mangfold og inkludering.
 - Integrere undervisning om inkludering i skolens læreplaner.

Som eksempel på hva som kan gjøres for å redusere økonomiske barrierer for deltakelse, viser vi til Bergen kommunes prinsipp om gratis bruk av formålsbygg (idrettsanlegg, kulturbygg, barnehager, skoler, etc.). Disse byggene kan brukes av frivillige lag og organisasjoner til aktiviteter, møter og arrangementer, noe som bidrar til å gi like muligheter til å delta.

Bergen kommune har en betydelig satsing på Aktivitetskortet som skal sikre at barn og unge i Bergen, som av økonomiske årsaker ikke bruker byens aktivitetstilbud, får lettere tilgang på disse. Kortet gir kortholder gratis tilgang til kultur-, idretts- og fritidstilbud fra leverandører i hele byen, innen en rekke ulike sjangre. Det skal forhindre utestengelse på viktige opplevelsels- og deltakerarenaer og fremme integrering. Denne typen satsinger bør planen ta for seg.

En rekke utfordringer, mål og tiltak som er relevante for handlingsplanen for deltakelse, er beskrevet i Bergen kommunes plan for deltakelse og mangfold i kunst- og kulturfeltet, se <https://www.bergen.kommune.no/politikere-utvalg/api/fil/3855282/Plandokument>

Forskning viser at negativ sosial kontroll, kjønn, seksualitet, sosial ulikhet og landbakgrunn må tas med som faktorer som spiller inn for om det er like muligheter for å delta i aktiviteter. Plan for likestilling i mangfoldsbyen Bergen gir eksempler på hvordan det kan arbeides for å motvirke at slike faktorer påvirker graden av deltakelse. Se blant annet satsingsområde 3 «Kultur og fritid» i planen, <https://www.bergen.kommune.no/styringsdokument/9511950>.

Planen bør vektlegge betydningen av studier som sier noe om hvordan fritiden til barn og unge ser ut, og hva som kjennetegner de som deltar og ikke deltar. Et eksempel på dette, er Bergen kommunes Barnefamiliepanel. Barnefamiliepanelet kartlegger fritiden til barn og unge, og ser dette i sammenheng med bakgrunnsvariabler som bo-område, foreldrenes utdanning, inntekt og fritid. Foreldre med barn i alderen 3-17 år spørres om barnas deltakelse i over 30 aktiviteter, samt foreldrenes egen fritidsbruk, noe som gir et mer detaljert bilde enn det vi får i Ungdata og lignende undersøkelser. Målet er å bedre kunnskapsgrunnlaget for utarbeiding av tiltak for inkludering. Ved å investere i slike undersøkelser som går over tid, vil man kunne se effekten av tiltak på deltakelse, og hvorvidt tiltak treffer ulike grupper og geografiske steder ulikt. Bergen kommune har også inngått et samarbeid med Vestland fylkeskommune, og gjennomførte Vestland Barnefamiliepanel i 2022.

For å styrke deltakelse, kan det vurderes å oppjustere "Fritidserklæringen" og heve dens ambisjonsnivå for kulturaktiviteter.

Vi vet at det er store geografiske forskjeller i fattigdoms- og levekårsutfordringer i Norge, og hvor du bor kan bety mye for muligheten for deltakelse. Dette presiseres tydelig i rapporten «En barndom for livet» av den nasjonale ekspertgruppen om barn i fattige familier, der det etterlyses mer målrettede tiltak for denne gruppen. Vi vet at barn i lavinntektsfamilier deltar mindre i fritidsaktiviteter (Meld. St. 28 (2022-2023), s. 24.), samtidig som vi også vet at det er i områder med mange i lavinntekt, høy trangboddhet og lav boligstandard at behovet for fritidsaktiviteter kan være størst (En barndom for livet 2023, s. 193). Ekspertgruppen anbefaler mer målrettede tiltak i områder med stor andel barn i fattige familier, for å forbedre nabolagene og oppvekstmiljøene de bor i. Dette kan f.eks. være tiltak som reduserer økonomiske barrierer knyttet til deltakeravgift, utstyr og transport, samt tiltak som adresserer informasjonsbarrierer og barrierer knyttet til foreldreinvolvering (En barndom for livet 2023, s. 204). Rapporten trekker også frem områdesatsing som et viktig tiltak. Nabolaget barn og unge vokser opp i kan spille en svært viktig rolle, og handlingsplanen bør konkretisere hvordan man skal gi like muligheter for deltakelse selv om man bor i utsatte nabolag/områdesatsingsområder. Ny-Krohnborgsenteret i Bergen er et eksempel på hvordan slike ambisjoner kan gi seg utslag i planlegging av skoler og annen kommunal infrastruktur. Trane idrettslag er eksempel på hva som kan oppnås når lokale lag og organisasjoner settes i stand til å gi et mangfoldig tilbud hvor kulturelle og sosioøkonomiske forskjeller hensyntas.

Med hilsen

Reidar Digranes – byråd for næring, kultur og idrett

Dokumentet er godkjent elektronisk.